

Előfizetési ár:

Egész évre . . . . . 4 K.
Fél évre . . . . . 2 K.
Negyed évre . . . . . 1 K.
Egyes szám 20 f.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Kiadja az Orsz. Erdészeti Egyesület
(Budapest, V Alkotmányutca 6. sz.)

Felolós szerkesztő:

TÖRÖK SÁNDOR m. k. erdőmester,
erdőőri szakiskolai igazgató.

AZ ERDŐ

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmondseor vagy annak helye 40 f. Egész oldal 40 K.
Fél oldal 20 K. Negyed oldal 10 K.
Nyolczad oldal 5 K.

Többszörös megjelenés esetén engedmény megegyezés szerint.

Előfizetők részére az álláskinálat és kereslet rovata rövid közlésekre díjtalanul áll rendelkezésre.

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői, erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

Az előfizetési ár „Az Erdő kiadóhivatala” címűn Temesvár-Belváros, Uhrmann Henrik papirkereskedése, küldendő.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) „Az Erdő” szerkesztőségéhez, — Temesvár 3, Vadászerdői erdőőri szakiskola.

Az Erdő munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz. A lap után netalan származó tiszta jövedelem teljes összegében az Orsz. Erd. Egyes. által kezelt oly alap javára fordítatik, a mely — később meghatározando módon — erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

Tartalom:

Az erdőőr és a természet.

Barátfalvi Béla: Bükk vasúti talpfák termelése.

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár erdőaltiszti és erdőőri tagjai.

Különlélek.

Az 1906. év őszén megtartott erdőőri és vadőri szakvizsgák.

A méhészettről.

Harry László: A mérgezésről.

Kitüntetés és kinevezés.

Figyelmeztetés.

Nyugtázások.

Pályázati hirdetmények.

Hirdetések.

A tárczában:

Pálosi Dénes: Gazsi bátyánk.

Az erdőőr és a természet.

III.

Egy kisebb mellékgerinczét megkerülve, látom hogy már nem lehetünk messze a vágástól, mert előbb egy-egy, majd mindegyre több fenyőt találunk a bükk közt.

Majd elérjük a gerincz élet, ahol a meggyérülő bükk összefoly a fenyves erdő alsó határával s végre egészen elmarad.

Néhány lépés, és a hegyél egy kinyuló ornárról körütekintve feltáruul szemünk előtt a komor, örökzöld fenyőerdő fenséges birodalma. Az idő is — mintha velünk tartana ebben az áhítatos szemlélődésünkben — kedvezni látszik útunknak; a tetőket már napok óta megülő lomha fellegek ma reggel felczihelődve útnak indultak a kővár-havas irányában, hogy ennek sziklagrácicsain felkapaszkodva annál könnyebben úszhassanak bele a semminek se látszó szabad levegőbe. A magas hegycsúcs hólepte sziklatetőinek megtompult körvonalai pedig a hátunk mögül előtörő nap halvány világításában összefolynak az emelkedő fellegszárnyak ezüstsínű fodraival.

De — menjünk tovább. Utamat itt fent folytatom, s az alattam elmaradó vágást megkerülve, ennek túlsó sarka felett lépek be a még érintetlen tiszta fenyvesbe. Egyforma korú, ág-tiszta törzsű lúczfenyőknek egymással összeérő most is zöld koronája alatt, itt is csak olyan csendes nyugalomban pihen az anyatermészet, mint amott lent a derültebb bükkös mélyében. Csak-hogy a fák alját már nem az a redőtlen síma hó-takaró borítja; itt is ott is egy idő előtt kimúlt fatörzs tányérostul kiborult gyökérzetével, mint a léteri vívott küzdelem legyőzött áldozata, kereszteti utamat s mered ki ágcsonkos derekával a fehér hólepel alól. Átkapaszkodom rajta s látom, hogy nem is oly rég lódíthatta ki helyéből valami eltévedt szélsüvöltés, mert szűrös túlombozatát még egész épen megtartotta.

Ott fent magasan a fejem felett is az az összeérő sötét lombornyó helyt áll a nagy hidegben, s ő is csak egy félévi szünetet tart, hogy fatermelő nagy munkáját a tavasz melegével újból megkezdhesse.

Miért is pusztuljanak ezek az apró tülevélkék a hópolyhes téli hideg elől. Az ágak két oldalán lehajló galyakról lesiklik fehér terhük, s a zöld levélzet még az ősz végén, amikor ott lennebb az aljban az aranyeső szitálni kezdett, jól neki készült, hogy benne a haragos tél kárt ne tehessen. Bőrszerű, kemény és merev alkata is már ellenállóbbá teszi; s idejekorán kiengedve magából minden nélkülözhető nedvességet s apró sejtecskéit jól megtöltve mindenfelé tápanyaggal: épségben megőrzi megdermedt, de ki nem veszett életerejét.

Mert tudnunk kell, hogy a tavaszi rügyfakadásához szükséges tartaléktápanyagokat a fenyőfák nem a fatestökben gyűjtik meg. Nem úgy mint a

lombját hullató bükkös és a többi lombos fáink. Ez utóbbiak fatestét ugyanis hajszálfinom csövecskék szövik át, melyeknek az a rendeltetésük, hogy bennök mint a jó gazda élestárában mindazok a tápanyagok lerakódjanak, melyekre a fának a tavaszi tenyészélel ébredésekor mindaddig szüksége van, amíg a rügyek ki nem fakadnak s a megjelenő levelek meg nem kezdik csodás működésüket.

A tápanyagokat alkotó ilyenféle csövecskék a fenyők fatestében nincsenek; ezt a rendeltetést, ezt a hivatást a fenyők több ével élő tűlevelei töltik be. Ezekben gyűl össze — amint már mondtam — a tél beállta előtt az alkalmas formában megsűrűsödött sokféle tartaléktápanyag, hogy aztán tavasszal amikor a nedvkeringés feljut az ághegyekbe, az öreg tűkből kaphassák a fának újra élni kezdő sejtjei táplálékukat mindaddig, amíg a hártyás kis süveg alól kipattanó zsenge bojtocskák megzöldülve fatermelő munkájukhoz teljes erővel hozzáfoghatnak.

Addig! — Csend és nyugalom ide fent az alvó, érintetlen örökzöld erdő honában.

Kissé elkomolyodott elmékedésemet élénk érdeklődés váltja fel, amint a fenyves sűrűjén áthaladva, lejjebb, a ritkuló erdő szélén a vágás képe bontakozik ki szemeim előtt.

A fehér hótól most oly tiszta tarrá vágott domb-

Gazsi bátyánk.

Irtta: Pálosi Dénes.

Február eleje. A vadászoknak farsang vége, a nagy hőjt kezdete. A vadnak pihenő ideje kezdődne, ha épen ilyenkor nem kényszerítené őket, az éléskamrájukat fűdő jég- és hópáncél élelmük fáradságos megkeresésére s ha az északi, velőt fagyasztó szél a gyengébb bundával rendelkező állatokat nem kínozná sokszor halálra.

Ezenkívül a vadak társadalmában számot tevő mennyiségben vannak a bénák, sánták, betegek, kiket nyomorulttá tett a golyó, a serét s legtöbbször a pesenyevadász kapzsisága.

Sajnos, hogy gombamódra nő azon vadászok száma, kik lönek, hogy szóljon a puska s vadász szenvedélyük kielégítést nyer, ha lövésük nyomában szórt, tollat

oldal lábánál, lent a völgyben apró kunyhók telepe látszik. A felhallatszó zsvaj, emberek és állatok nyüzsgő mozgása jelzi, hogy ott most az erdő legértékesebb termésének — a vágás szálfakészletének kitakarítása van folyamatban. Meglátszik, hogy a méteres hóval beköszöntött a szorgos munka időszaka, s a vállalkozó igyekszik is felhasználni az alkalmi időjárást, hogy sok ezer szálfáját minél hamarabb kiszállíthassa innen a fővölgybe. A leeregetett és lecsusztatott szálfák még a tél előtt lettek a vágás aljában felmáglyázva, ahonnan most szánkókon ló- és marhaerővel tovább vontatva jutnak a fővölgy rakodójára, hogy innen az új erdei vasút segítségével a fűrészhez és a szabad folyó tutajkötő helyére legyenek elszállítandók.

A favágó fejszéje elvégezte már aratását s a még visszamaradt bükk, amelyből különösen az alsó részén látszik hogy sűrűbben volt a lucz- és jegenyefenyők között befészkelődve, meg itt-ott egy-egy szép szál hegyi szil és juhar a következő évben szintén el fog szakadni termő anyaföldjétől, hogy az ember sokféle szükségletét fedező megbecsülhetetlen fagyártmányokra feldolgoztassék, avagy az erre nem való része áldásos meleggel szolgáló tűzfára apríttassék fel.

Az évről-évre meg-megújuló s ismét megpihenő teremő erőnek egy évszázadot meghaladó hosszú

vagy egy, pár csepp vért találnak. A fő azon tudat, hogy lövése treffelt, hogy mi lesz a bénává, nyomorékká tett vaddal, az mellékes. Az utánkeresést, — mert fáradságos, — 100 lépésen túl abbanhagyja.

Ez az oka, hogy a kegyelemlovésre váró áldozatok, éhezve, fázva, vánszorognak tovább-tovább, míg a jóttevő halál megkönyörül rajtuk s megszünteti kínjaikat.

Ez igen sok esetben a mai vadászat hü, de undorító képe.

Az igazi vadász sebzett vadat nem tűr meg területén. Éjjel-nappal, árkon-bokron át addig üldözi, míg megszabadítja kinyjától azt a szegény állatot, melyet ügyetlenül megsebzett.

Bámulatos az a jelenség, mit manapság láthatunk egy-egy vadászon. A vadak számottevő része sebzetten bukdaesolva igyekezik menekülni, míg a hajtók füttykösei nem épen előirásos módon, megmentik őket földi kínjaiktól.

Ez a látvány egy cseppet sem lélekemelő s egy cseppet sem vadászias. Megszüntetni nincs hatalom, mert korunkban az emberek nemesak sietnek élni, de sietnek lőni is. Ez a nagy titok. Az önzés, az irigykedés, a mások felülmulása, több vad ejtése stb. teljesen megmagyarázzák, hogy miért kell a hajtók bojtait segítségül

időn át meggyűjtött csodás kincsét adja oda az erdő ebből a vágásából a munkálkodó, a haszonra és jólétre törekvő, — de most fázó embernek. És valjon amikor ezt a letarolt és szépen kitakarított vágást majd ismét annyi gonddal ültetik, később pedig a szépen serdülő fiatal erdőt óvatosan rábizzák a terméshozó anyai gondozására, — tudják-e a mi erdőreink, hogy hol a forrása annak a kincsnek, mely a kis csemetéből oly óriási tömegre növekedve nekünk szerszámot, butort, házat ad, s e ház hideg szobájának kemenczéjébe azt a pattogó tűzlángot, amely jól eső melegével gondoskodik arról is, hogy a tél hidege meg ne verje a mi vérünk apró csemetéit.

Figyeljenek! Elmondom.

Ez a fatermés a mi éltető napunk melegének és világosságának meggyűjtött ereje. Annak a napnak, a mely alig emelkedve a hegyél fölött annyira, hogy meggyengült sugarainak langy melegét arcunk megérezze, — most járja be közpályájának legrövidebb útját. Az ő izzó melege és tündöklő világossága a mi földi életünknek teremtő, lüktető ereje s ha változó útjában ezt időnként el is vonja tőlünk, a sok elmúlt nyár meggyűjtött perzselő melegének, szemünk előtt lerakódott erejének nagy részét amott az erdő vágásának fatermésében, ebben a nagy szén-

venni. E képpel szemben szinte jól esik az embernek elmerengeni a multon s vissza sohajtani az időt, mikor még nem volt ilyen lázas az élet. S ha a tilalom e rozsdásító szakában, gondolataink el-el kalandoznak s bejárják a róna végtelenjét, kikutatják a bércek, sziklák, erdők, csörgedező patakok titkos rejtekeit, az édes emlékezés kellemesen zsongító érzéssel tölti be lelkünket. Sok tárgy, sok alak, sok esemény újul fel képzeletünkben, melyeket újra látunk, újra átélünk.

Egy kedves alak és egy sajátos esemény újult fel emlékemben nekem is s mivel ma ritkák az ilyenek, közlöm e lap t. olvasóival.

* * *

Sz... megyének egyik kis falujában élt a 80-as évek elején Gazi bátyánk.

Régi ember — ruca ember s mindenkinek bátyja volt, mert mindenkit öcsémnek szólított, s őt mindenki bátyámnak. Ősi kastélyában, százados fákkal díszelő parkjában, mint családja utolsó sarja egyedül uralkodott. Tényleg uralkodott, mert mindent saját akarata, kénye-kedve szerint rendezett, intézett, alkotott. Gyönyörű szántóföldjeit bérbe adta, csak a vadászati jogot tartotta meg s kötötte ki, hogy bérlője az egy tagban

raktárban megint visszaadja nekünk. — Mert a szén, a fának e főalkateleme, az, a melynek tüzevel a napnak századokon át beléje gyűlt melege ismét szabaddá lesz.

Talán mondanom sem kell, hogy a földünkön található tárgyak — vagy amint általánosan nevezni szokás — testek, közül csak azok éghetnek meleget adó tüzzel, amelyeknek egyik alkotó részét a szén vagy szénanyag képezi. Ez képezi egyszersmind megszámlálhatatlan sokféle átváltozással, keveréssel és vegyüléssel alapanyagát mindazoknak a testeknek, melyeket földünk élő világának a fogalma alá foglalunk össze. A szabad szemmel meg se látható életparányok s ezeknek még parányibb részecskéi a sejtek — avagy a forró éghajlatú földtájak csodás méretű nagy faóriásai mind főképpen szénanyagokból épültek fel.

E testek keletkezést, átváltozást, növekedést, apadást vagy felbomlást, egy szóval életfolyamatokat mutatnak, amelyeknél bizonyos részeknek vagy szerveknek működését lehet észrevenni; ezért az efféle testeket szerves testeknek, — míg a földön levő életképtelen testeket, ezektől megkülönböztetésül szervesetlen testeknek nevezzük.

A szerves testek alapanyaga a szén, alapélettétele a levegő, illetve a levegőnek az az életadó légnemű alkotórésze, amelyet élelnek nevezünk és a nap melege; ez lehet a mi közön-

levő nyolcezer holdas őserdőbe, még gondolatilag se merjen belépni. E remek erdő még most is legszebb vadaskertje Sz... megyének, hát még akkor mikor Gazi bátyánk semmi hasznot nem vett ki belőle, sőt még ráfizetett. Tizenkét erdő- és vadőr járta éjjel-nappal a rengetegeket kanyargós útait; s tanulmányozta a titkok nyitjait.

Gazi bátyánk gyakran megjelent az erdőben, ellenőrizni embereit, s ilyenkor a hanyagságot rendkívül szigorúan bírálta el, épúgy becsülte a lelkiismeretes munkát s a kötelesség pontos teljesítését.

Gazi bátyánk mint vadász is külön volt. Felszerelése állott egy régi hosszú kétesövű kapszis puskából, egy batározatlan idejű öblös tarisznyából, mélyében a soha nem hiányzó tajtékpipával s a jóféle muskotályt tartalmazó kostókkal, végül egy vadászjeleneteket ábrázoló faragott fapohárból, mely madzagon lógott a tarisznyán.

A felszereléshez tartozott még egy kutya, mely »Bagó« névre hallgatott, ha akart. Ez az állat egyetlen volt a maga nemében. Faja, ideje, színe semmiféle meghatározást nem tűrt. Feje félig vizsla félig kopó, szőre kuvasz, farka lompos, lábai a farkaséhoz hasonlítottak. Pofája bizalmatlanságot, nézése alattomoságot mutatott

séges mértékünk szerint alig észrevehetően kevés — de teljes hiánya kizárja az élet lehetőségét, az életfolyamat maga pedig a szénnek a levegő, illetve éleny által meleg fejlődése mellett történő felhasználása. Alapformájában, lényegében a szénnek lassúbb vagy gyorsabb elégetése.

Lám milyen egyszerű az élés — csak égés! s lám milyen egyszerű is lehet az élet támadása! Semmi se kell hozzá, csak annyi, hogy az a szén a testben tüzet fogjon, égni kezdjen. Csak meg kell gyújtani ezt a parányi mécesest, hogy éghessen, hogy legyen élet!

De — csak ezt nem tudjuk! Csak ezt a tudást nem adta kezünkbe nekünk AZ — a ki majd még többet is fog adni, mindent — csak a teremtés tudását soha.

Elégedjünk meg tehát azzal, hogy annak a melegnek, amely a szerves életet táplálja, kútforrása a nap, a szerves élet folyamata pedig a szénnek elégetése vagyis a levegő élenyével melegfejlődés mellett való egyesülése, olyformán, hogy ebből az egyesülésből a levegőhöz hasonló gőznemű test képződik s a levegőbe kiárad. — Ha az éltető test az ő szénanyagját mind elégette s a hiányt új szénrel nem tudja pótolni — megszűnik élni.

A szerves testeknek két főcsoportja, világa közül az állatvilág az elhasznált gőzzé változott

s ennek dacára Gazsi bátyánk ugyanakkora darab aranyért sem lett volna hajlandó megválni tőle. Együtt öregedtek meg, megértették egymást. Emberei közül egyetlen egy volt csak, kit majdnem annyira becsült mint »Bagót«. Péter erdőőr részesült abban a szerencsében, hogy inasa, vadásza, ispánja, szakácsa lehetett egy személyben az öregnek.

Péter is agglégény volt. S mint szokás mondani mindig harapós kedvvel végezte megszokott munkáját. E három élő lény együtt barangolt néha egész napon át szótlanul az erdők mélyében.

Egy ködös őszi estén együtt ült a három tagu család a kastély ebédlőjében. S a kastély ura panaszkodni kezdett alattvalói előtt, szidta erdőőreit. Lustáknak, figyelmetleneknek, hanyagoknak nevezte őket. Péter nem tudva az okot, kérdőjellel görbülve, várta hogy hova lyukad ki ura okoskodása, mit csakhamar meg is tudott.

— Hát nem gyalázat az, hogy 12 emberem őrzi az erdőt s mégis a falunak majdnem minden házában van egy-egy kalitka, hol madarak vannak rabságban. Rigó, mátyás, fürj, fogoly, csóka, gerlice s isten tudja, hogy még mi mindenféle állat kinlódik, honnan és miért van ez? Hiába vásárolok össze s bocsátom szabadon őket,

szént nemcsak hogy nem használhatja teste melegének táplálására, hanem ettől megfullad, elpusztul s csak ha a szénanyag szilárd vagy folyékony anyagokkal van vegyülve, képes vele táplálkozni.

Hogy pedig ez lehetséges legyen, vagyis hogy az állatvilág a szükséges ujszéntáplálékhoz hozzájuthasson — az anyatermészet felruházta a növényvilágot azzal a képességgel, rendeltetésévé szabta azt a feladatot, hogy az egész szerves élő világ által — ebből magukat a növényeket sem véve ki — a levegőbe kiárasztott szén-gőzöket át tudja változtatni, szét tudja bontani, fel tudja dolgozni megint az állatvilág számára táplálékul szolgáló avagy elégetésre alkalmas széntartalmú anyagokká.

A növények ugyanis, legnagyobb mértékben pedig a fák — s itt eljutottam végre az erdő nagy fontosságú szerepének kijelentéséhez, — a levegő szén-gőzét, vagy amint közönségesen nevezzük szénsavját leveleikbe felszívják s itt a világosság behatása alatt felbontják. Ehhez azonban a nap melegének nagyon nagy mennyiségére is van szükségük, mert a leveleknek igen sok meleget kell magukba venniök, sok levegőt kell lekötöniök

egy pár nap múlva kezdek el. Ezek a gazok folyton az erdőt bújják s minden megfogható állatot elhurcolnak onnan. Ezen segíteni kell Péter! —

Péter parancsnak vette a felszólítást s megerőltette egy kissé agyát s kész tervvel állott elő.

— Bizony uram ez nem jól van így, de az erdő-őrök nem hibások, mert a gyerekeket ellenőrizni s rossz szokásukról leszoktatni így nem lehet. Hanem ha úgy lenne uram, mint egyszer tett egy inasával, ki mindig megdézsmálta borát s hogy lopni ne kelljen neki, egy hordót odaajándékozott, tán ilyformán itt is célt lehetne érni.

A környékben sehol erdő nincs. A falu népe a mi erdőnkre van utalva. Igaz, hogy kap ingyen fát, de a parasztnak jobban esik, ha ezen felül is szerezhethet a másébol. Adjunk nekik ne fát, hanem erdőt. Kezeljessük velük s majd ügyelnek akkor ők egymásra. S ha kikötjük, hogy addig lesz az erdő az övék, míg a miénket békében hagyják s onnan sem egy darab fát, sem egy madár fiókat el nem visznek, úgy hiszem célt érünk. Ők őrzik meg egymástól a miénket s mi nyugodtan alhatunk. —

Gazsi bátyánknak megtetszett a terv s a falut másnap össze doboltatta, szándékát és feltételeit kö-

arra a célra, hogy a széngőzből kiválasztott szénanyagot a gyökerek által felszolgáltató nedvekbe bele vegyítsék s ezekből a fa testét megépítsék; míg a szabaddá lett élelyt és a felesleges vizpárákat apró likacsokon át visszadják a levegőnek, hogy azok ott szétáradva ezt éltetővé, üdítővé tegyék.

Igy alakul tehát a nap melege az erdő fa-testévé, így lesz viszont a fatermés mint éghető szénanyag a melegnek megbecsülhetetlen forrásává.

Bükk vasúti talpfák termelése.

Közi: **Barátfalvi Béla**, m. kir. erdőőr.

Ismeretes dolog, hogy a hazánk erdőségeinek körülbelül fele részét elfoglaló bükkösöknek előnyös értékesítése némely vidékeken sok ideig igen nagy nehézségbe ütközött, mert a bükkfa a maga természetes állapotában épületfára nem igen alkalmas s így csak tűzifára lehetett feldolgoztatni. Egyes vidékeken azonban a tűzifa termelési, szállítási stb. költségét az eladási ár alig fedezte, vagy ha igen is, a bükk tűzifa termelés csak igen csekély anyagi jövedelmet hozott.

Egyrészt ez a körülmény, másrészt pedig meglévő tölgy erdeinknek a rohamos kihasználása az erdőgazdákat arra serkentették, hogy a bükkfát is valamely építkezési célra akként dolgoztassák fel, hogy az a kívánt jövedelmet meghozhassa, s e mellett a rendeltetési céljának is megfeleljen.

Ez okból kezdődött meg egyes helyeken a bükkfának vasúti talpfára való feldolgoztatása olyképpen,

zölte, kijelölte az erdőrészt, s a falu népe örömben uszva, hálaálkodva fogadta az uraság ajándékát. S tényleg bevált a Péter okoskodása, többé nem volt fakár s a kalitkák tüzre kerültek.

Egyszerű és sikeres védekezés, melyen ma sokan mosolyognak, pedig érdemes afölött gondolkozni, hogy vajjon nem volt-e helyesebb a Péter egyszerű eszméje, a mai 2—3 napos bezárási rendszernél, mely torol, de nem javít?!

Gazsi bátyáinknak a vadászat terén is meg voltak a maga szokásai, megcsontosodott sajátságai s azokból nem engedett egy vonalnyt sem. Csak egyedül szeretett vadászni Bagó és Péter segédkezése mellett. De az igaz, hogy értették is egymást hárman.

A városi vadászokra Gazsi bátyánk haragudott, Péter dörmögött, Bagó pedig a fogát vicsorította.

Vadászkeztyű, rókabőrös muff, halina csizma, jobbra-balra lógó kulacsok, sípok-trombiták, székek, botosok láttára dühbe gurult az öreg, s az ezek súlya alatt szuszogó jágertől okvetlenül megkérdezte, hogy »hol hagyta őcsém a dajkádat, ki cuclit adjon ha megéhez, s ha álmos lesz elringasson?«

Kerülték is a bársonyos jágerek az öreget, de az öreg se kereste őket.

hogy a bükktalpfák megfelelő módon telítetnek, s ezáltal a gyors elkorhadástól megóvatnak s körülbelül olyan tartósakká tételnek, mint a tölgyfából készült vasúti talpfák.

Miután több éven át alkalmam volt a bükk vasúti talpfa készítéséről talpasztalati adatokat gyűjteni, azt hiszem nem lesz érdektelen, ha ezeket e lap t. olvasóival is röviden megismertetem.

A vágásra megérett és kijelölt bükkösökből a talpfa termelésre alkalmas törzseket száraló vágással szedjük ki. Az erdőállománynak legszebb törzsei választandók és vágandók ki e célra; tehát az egyenes növéssű, tömött rostu, tökéletesen ép és egészséges, nagyobb ágcsöktől, repedésektől és mindennemű egyéb hibáktól mentes fák: Elvénült, korhadt, szű-ette, taplós és oly redves fák, melyek kellő tömörséggel nem bírnak, vasúti talpfák készítésére nem használhatók.

A talpfák készítése kétféle módon történhet úgy mint: hasítással, vagy fűrészeléssel.

A hasított talpfák készítése akként történik, hogy a fák hosszméreteinek megfelelőleg, már előzetesen fűrészszel átmetszett rönkök felhasználhatók oly vastagságú darabokra, melynek mindenikéből egy-egy talpfa kifaragható. Ha pedig a törzs csak két vasúti talpfa szélességének megfelelő vastagsággal bír, akkor az ilyen rönkök, a széleknek előzetes lebárdolása után a talpfa hosszúsági méretének megfelelő hosszúságban átfűrészeltetik és kétfelé hasítatik. Az így készült hasítványok azután a szokásos módon talpfákká faragtatnak.

A hasítási módnál sokkal czélszerűbb a fűrészelési mód, mely a következő módon történik:

A ledöntött törzsek egész hosszban a talpfák

Kevés ember részesült abban a szerencsében, hogy Gazsi bátyánktól vadászati esemény elbeszélését hallotta volna, pedig lett volna mit elbeszéljen, mert naplója 10 év alatt 85 vaddisznó elejtésének idejét hűen mutatta. Ha faggatták az öreget, mindig azzal tért ki, hogy eleget fecsegnek a gukkeres vadászok el nem ejtett vadjaikról, miért vágjon ő is a vén asszonyok mesteriségébe.

Egyszer azonban megcsíptem az öreget, igazságtalannak bélyegeztem a városi vadászokról alkotott véleményét. Hogy meggyőzőn a következő érdekes eseményeket mondta el:

— Azt mondom édes őcsém, hogy disznóvadászatra soha se menj cifra bőrbe bujt városi ficsurokkal. Én két ízben jártam meg velük s mindkétszer dajkálnom kellett az éhetetleneket.

Egy tikkasztó meleg napon látogatóm érkezett. Lovagló ostorral kezében kiszállt kocsijából, s kamásliba szorított vékony lábszárai csak úgy lógtak a szoknya bőségű tarka nadrágban, monokli volt egyik szemén, keresztben is hosszában is széles pántok a kabátján. Mulatságos figura volt. Bemutatta magát, mint egy régi barátom rokonát, kitől igazolásképen egy levelet is hozott. A levélből megtudtam, hogy a fiatal úr egyetlen

szélességi és vastagsági méreteinek vagy azok többszörössének megfelelőleg festékes zsinórral megjelöltek, melynek alapján az egész törzs négyélűre megárdoltatik.

Ennek megtörténtével a törzs, a talpfa hossza szerint szétfűrészeltetik.

Az így nyert s rendszeren több talpfát magában foglaló rész (polygon) — a talpfák vastagsági és szélességi mérete szerint, — egy közönséges bakkra téve egy rámás hasítófűrészszel az erdön egyes talpfává szétfűrészeltetik.

A polygon lehet 2-ös, 3-as, 4-es és 6-os.

A m. kir. államvasútnak e polygonok szétfűrészelését Perecsenyben egy gőzerőre berendezett polygon metsző fűrészgéppel eszközölteti, amelylyel azonban csak 2-ös, 3-as és 4-es polygonokat vágnak fel, mert ezeknél vastagabb méretű fa a fűrészgépbe nem fér be.

Ha a polygonok nem fűrészeltetnek fel az erdön, úgy czélszerű a polygonokat csak olyan helyen termeltetni, ahonnan a kiszállítást a terepviszonyok megengedik, mert a polygon nehéz súlya következtében a kifuvározás igen költséges.

A talpfák készítésénél főszóly fektetendő arra, hogy a talpfában korhadás és redvesség ne legyen, mert ez az átadásnál kifogás alá esik.

Ha mégis fordul elő csekély redves rész a vasúti talpfán, úgy ez, abban az esetben, ha a redvesedés a talpfa alsó részén fordul elő, kitisztítandó, míg ellenben ha a felső részen fordul elő és főleg ha a redves rész a fában 5—6 cm. mélyen behatol, akkor ez már kifogás alá esik; mert ha ki is vágjuk a redves részt, az ott keletkezett lyuk a víz összegyülemlését okozhatja és a talpfa elromlását idézi elő.

(Folytatása következik.)

ohaja vaddisznót löni s barátom kéri ennek lehetővé tételét.

Nem térhettem ki a kérés elől, kiadtam a parancsot Péternek s Bagónak, kik mindketten egyértelműleg rosszalták elhatározásomat, mintha kérdezték volna, hogy ki hallott ilyent? Nyáron disznóra vadászni?

De nem tágitottam, elindultunk. Tikkadtan, fáradtan, agyonizzadva megérkezünk a nyerges patak katlanához. E bővizű katlan a vaddisznók valóságos Tátrafüredje volt. Pocsolya-pocsolyát ért s a páfrányok, csalitok sűrűjében csak úgy kínálkozott a pihenő hely. Ideális és biztos vaddisznótanya.

Bagó nem tudott ellentállni a kísértésnek s a legelső iszapba belebujt s onnan vigyorgott ránk, mintha mondta volna csináljátok utánam ha tudjátok!

Péternek kiadva a rendeletet Bagóval együtt ott hagytam hűsölni, mert még egy jó félóra mázrás kellett, míg a katlant megkerülve a a disznók szokott kitörési, átváltási útjára ér az ember.

Egyik biztos váltóra felállítottam vendégemet s a másikon én helyezkedtem el. Ideje is volt, mert Bagó lent megkezdte a körtáncot. Ugyanis szokása volt a bestiának, hogy ha heverésző kondát talált nagy gyorsasággal kétszer-háromszor körülszaladta a társaságot, s

Az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár erdőaltiszi és erdőőri tagjai.

(Folytatás.)

Csikvármegye közigazgatási erdőészeti bizottsága elhatározta, hogy minden hatóságilag kinevezett erdőőr és erdőszolga részére a vármegyei erdőőrzési alap terhére egy tagságot biztosít s egyben kötelezi az illető erdővédszemélyzetet egy második tagságnak a saját részéről való megváltására.

Ezen határozatból kifolyólag a következők biztosítottak az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédségélypénztár rendes tagjai sorában:

I. csoportban:

Suba Farkas Ákostelep, Ferencz Lajos Csikcsomortán, Ferencz Mózes Csikmádéfalva, Kedves Ignác Csikmindszent, Karda János Csikszentdomokos, Walter András Csikszentdomokos, Máté Albert Csikszentdomokos, Balázs Lajos Csikszentsimon, Deák Dénes Csikszépviz, Bodó Gábor Csiktusnád, Ferencz Ádám Gyergyóremete, ifj. Csergő Ferencz Gyergyószentmiklós, Pál András Kászonfeltiz, Bilibok György Gyimesbükk, György Ferencz S-é Gyergyótölgyes, Koncz Elek Csikcsicsó, Székely János Csikkarczfalva, Tompos Ferencz Csikmenaság, Szabó Mátyás Csikdánfalva, György István Csikszentdomokos, Biró György Csikszentdomokos, Cziko Sándor Csikszentgyörgy, Balog János Csikszentkirály, Gecző Tamás Csikszépviz, Szekeres József Gyergyóalfalu, Blénesi Dénes Gyergyószentmiklós, Benedek Lajos Gyótekerőpatak, Tatár György Gyimesbükk, Ugron György Gyimesbükk.

közbe-közbe vakkantott, mintha meg akarta volna számlálni őket. A körtánc alatt Péternek volt a feladata a vadászok állásával ellenkező oldalon megmutatni magát, hogy kimozdulásra bírja a lusta népeket.

Egyszerre csak ágrecegés, ropogás, szuszogás hallik s célba veszem az irányt. Elhamarkodni a lövést sohasem szoktam s szerencsém is volt, mert disznó helyett élembe toppant a másik álláson hagyott vendégem s kérdi, hogy meddig maradjon még a »standon?»

Elképzeltetted öcsém, hogy mit kívántam annak a kiöltötötett ficsurnak, de a kritikus pillanatban csak hallgatást intettem s hátam mögé állítottam. A hangokból könnyen megtudtam állapítani, hogy mikor hagyták el állataim a katlant s percre ki lehetett számítani, hogy mikor érnek fel a váltóra. Jöttek is lombán törtetve, lucskosan, piszkosan, úgy néztek ki, mint valami ördögök. Kilenc hatalmas állat törtetett felém, a sereghajtót szemeltem ki magamnak. Agyarai mint négy görbe szál gyertya messziről fehérlettek. Lövésre készen arcomnál tartom a fegyvert, mikor alig 20 lépésnyire méghökkenve megállt a csapat s egyszerre elröfentette magát. Tudtam a jelből, hogy észrevettek engem vagy társamat s tudtam azt is, hogy egy másodperc múlva a szélrózsa minden irányába szétszóródik a társaság,

IV. csoportban:

Becse Márton Gyergyóalfalu, Pál József Gyergyóalfalu, Ambrus Ignác Gyócsomafalva, Csata István Gyócsomafalva, Király Antal Gyócsomafalva, Bodó Gábor Aklostelep, Gál András Csikszépviz, Mihály Gergely Csikszépviz, Madaras Imre Gyergyótölgyes, Kolozsi Ferencz Gyergyótölgyes.

(Folytatjuk.)

Különfélék.

Erdőori gyermeknevelő- és tápintézet. Darányi Ignác m. kir. földmivelésügyi miniszter úr megengedte, hogy Rózsahegyen a jövő tanévtől kezdve egy ilyen intézet állíttassék fel, ahol az iskoláktól távol lakó erdőőrök tanköteles gyermekei (fiúk és leányok) csekély díjfizetés ellenében kellő felügyelet mellett teljes ellátást fognak kapni.

Ezen intézet szervezéséről, berendezéséről annak megnyitása előtt bővebb értesítést fogunk hozni.

*

800 koronás segély egy erdőőr özvegyének. Biró Lőrincz István volt vármegyei erdőőr, kinek állomása az Udvarhely vármegyei Zetelakán volt, a múlt évben szolgálatközben agyonlövettet s özvegyet és árvát hagyott hátra minden segély nélkül.

Udvarhely vármegye közigazgatási erdészeti bizottsága élvén az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédpénztár nyújtotta kedvezményekkel, még annak idején felvettette nevezett elhunyt erdőort az említett pénztár rendes tagjainak I. csoportjába még pedig kétszeres tagsággal és ezen előrelátásával megmentette a hátra-

ezért iparkodtam jó célpontot keresni agyarasomon, a mi nehéz volt, mert valamennyi magosra tartott fejjel állott felém, így fej vagy szüglövés volt lehető csupán. Bár mindkét lövés bizonytalan, mégis sajnáltam a négy gyertyát elengedni homloklövésben állapotodtam meg, de csak megállapodtam, mert mikor el akartam húzni a ravaszt, egy nehéz test zuhant rám hátulról.

Elképedés, boszankodás és dajkálás következett. A szépen kiöltözködött vadász úr, ott feküdt előttem a földön élettelenül és monokli nélkül. Felocsoltam, észhez térítettem s Péter segítségével haza szállítottam. Csak otthon jött meg a szava s tudta elmondani, hogy mikor azok a rettenetes állatok egyszerre elroffentették magukat, egy erős nyilallást érzett a mellébe s egyébire nem emlékszik.

Ficsurom szégyenében azonnal fogatott s még a kísérő levelet sem várva be, elhajtatótt. Nekem pedig tünnöm kellett a Bagó és Péter néma szemrehányásait.

Már most mond meg öcsém, hogy ilyen fajta gimplik látásakor nem jogos-e a boszankodásom? —

Kénytelen voltam igazat adni az öregnek, de azért mégis megjegyeztem, hogy egy fa még nem erdő.

»Igaz!» mondta az öreg, de majd elmondom a másik fáról szerzett tapasztalatomat is, akkor belátod, hogy elég nekem egy sütetből két lepény.

maradt családot a nyomortól, mert a kétszeres tagság után az özvegy a baleset folytán történt elhalálozás miatt megkapja a haláleseti segélyt, vagyis egy-szeres tagság után 400, a kétszeres után pedig 800 koronát.

Ezzel is bebizonyult, hogy mily áldásos hivatása van az Országos Gazdasági Munkás- és Cselédszegélypénztárnak, letörölvén könyeit egy szerencsétlenné vált családnak a nyújtott elég szép segély által.

*

A ski az erdőőrzés szolgálatában. A lipitújvári m. kir. főerdőhivatal az erdőöröket skivel (lábszánnal) szerelte fel még a múlt télen; azon czélból, hogy az erdőörök a nagy hóban is minden különösebb fáradság nélkül védkerületöket bejárassák és a vadállományt akadálytalanul ápolhassák.

Havas Péter csorbatói főerdőőr, aki a skizést külföldi túristáktól sajátította el, oktatta be gyakorlatilag az erdőöröket a skizésre, mi eleinte nehezen megy, de kellő gyakorlat után bárhová ellehet rajta jutni. Azon az úton, amelyet skin 1½ óra alatt tett meg egy erdőőr, a napszamosok 6 óráig kínlódtak s teljesen kimerültek, míg az erdőőr a fáradság nyomát sem érezte.

A ski hosszának és szélességének arányban kell lenni az illető súlyával.

Legjobb a lilienfeldi kötés. Egy pár ilyen körisfa ski ára 30—35 korona.

Liptóvármegyében az idei rendkívüli nagy hóban ski nélkül ki sem mozdulhatnának az erdőörök.

*

Barlanglakó vadember. Taukóczy Gyula Szatmárnémeti városi főkapitány a város határán a cserjésben vadászva, véletlenül egy földalatti barlangra bukkant, ahol egy valóságos vad embert fedezett fel. A főkapitány csendőrökkel szállította ezt az embert a városházára és kitünt, hogy neve Láboucz János, 27 éve lakik az erdőben, növénynyel táplálkozott, beszélni már keveset tud és kinézése borzadályt kelt. A rendőrség a barlanglakó embert kórházba szállította.

*

Gyilkos fatörzs. Fodor János bárdi-bükki földműves több társával az erdőben fát vágott. A munkaközben egy lezuhanó fatörzs rázuhant Fodorra és agyonlötötte.

Az 1906. év őszén megtartott erdőori és vadöri szakvizsgák.

(Folytatás).

IX. Pozsonyban.

Az erdőori és vadöri szakvizsgák október hó 19—24. napjain lettek megtartva.

A vizsgáló bizottság elnökétül: Sághy Kálmán kir. erdőfelügyelő; rendes tagokul: Schuszter Lajos urad. erdőmester és Bossányi József m. kir. főerdész; póttagul: Fehér Pál, Pozsony városi erdész nevezettek ki.

Az erdőőri szakvizsga írásbeli kérdései a következők voltak:

I. Egy kopár terület beerdősítendő 3 éves erdei fenyő csemetével, a terület derékszögű négyszöget képez, melynek hossza 315 öl, szélessége 160 öl. Hány kat. hold a beerdősítendő terület? Soros ültetés mellett mennyi csemetére van szükség, ha a sorok egymástól távolsága 150 cm., a csemeték pedig a sorokban egymástól 100 cm. távolságra lesznek ültetve? Továbbá a beerdősítésre felhasznált csemeték ezre a helyszínére való szállítással együtt 6 koronába került, az ültetésnél felhasználtatott 360 napszám 90 fillérrel és 170 napszám 60 fillér napibérrel; mennyibe kerül az egész terület beerdősítése és mennyibe egy kat. holdé?

II. Írja le vizsgálattevő, hogy mit tud az apácza-gyaponecz és közönséges gyaponecz káros erdei rovarok életmódjáról, károsításairól és az ellenük teendő óv és irtóintézkedésekről?

III. A vizsgálattevő őrizete alá tartozó pagonyban 3 db luczfenyő tulajdonított el téli időben és hóban. A luczfenyőfák a nyom szerint, a melyeket a hóban követni lehet, szekérrel fuvaroztattak az erdő alatt fekvő községbe.

Miként fogja vizsgálattevő a nyomozást keresztül vinni és miként bizonyítja be azt, hogy a talált fa azonos a hiányzó fával?

A lopott fát vizsgálattevő megtalálván, a szálfák méretei az első 25 cm. középmérvével bir és 15 m. hosszú, a másik 30 cm. középmérvével bir és 17 m. hosszú, a harmadik 32 cm. középmérvével bir és 18 méter hosszú.

Mennyi ezen fáknak köbtartalma, mennyi a lopott fának az értéke, ha a haszonfa köbméterje 10 kor., a galy és rözsefa a haszonfa köbtartalmának 50%-át teszi ki és annak köbmétere 6 koronával számítatik?

X. Temesváron.

Az erdőőri szakvizsgák október hó 22—26. és október 31—november hó 7-ig lettek megtartva.

A vizsgáló bizottság elnökekül: Dömötör Tihámér kir. erdőfelügyelő; rendes tagokul: Török Sándor m. k. erdőmester és Boitner Gyula szab. osztr. magyar államvasút társulati erdőmester nevezettek ki.

Az erdőőri szakvizsga írásbeli kérdései a következők voltak:

I. Egy téglány alakú vágásterület alapvonala 107·8 öl, magassága 79·3 öl. Ha holdanként 225 m³ fa van, és ebből fele rész hasáb, fele rész pedig dorong tűzifa; gyakorlati ismeretei alapján állapítsa meg vizsgát tevő, hogy hány munkást kell felfogadnia, hogy a vágás feldolgozását három hét alatt elvégeztethesse.

II. Az erdei kihágási napló ötödik rovatába (a kihágás részletes leírása) mit kell bejegyezni:

a) Erdei lopásnál:

1. egész törzsek eltulajdonításánál?
2. ágak és galyak eltulajdonításánál?

3. csemeték eltulajdonításánál?

4. kéreg eltulajdonításánál?

5. tuskó eltulajdonításánál?

6. gubacs és tölgygymmakk eltulajdonításánál?

b) Legeltetési kihágások esetében?

III. Mit nevezünk szálerdőnek? Mely fák kezelhetők szálerdő üzemben? Miképp történik a szálerdőkép kezelt erdők felújítása?

(Folytatása következik.)

A méhészetről.

Beköszöntönkben t. olvasóinknak jeleztük, hogy e cím alatt is lapunkban ismertetések fogunk közölni. Az irányt a cél szabja meg. Célunk pedig egyedül olvasóink érdekének előmozdítása. Eszközeink az ismeretnyújtás, az oktatás a méhészeti teendők felsorolása, közlése, hogy ezek segítségével, ezek igénybevételével olvasóink megismerhessék azon gazdasági ágazatot, mely a közvagyon gyarapítására kiválóan alkalmas és megszerethessék az örök munka és lankadatlan szorgalom mintaképét a méhet.

Ezúttal a méhészet rendkívüli fontosságáról csupán általánosságban kívánunk szólni. Az egyes munkálatok és teendők részletkérdéseire később fogunk kiterjeszkedni.

Szép magyar hazánk oly szerencsésen fekszik a földtekén, — időjárása oly kedvező, — állat-, növény-, ásványvilága olyannyira gazdag, hogy ez önkényt kínáló kincsek fel nem használása, össze nem gyűjtése, elpusztulni hagyása, bűn volna. Okos és szerű eljárással, neveléssel, gondozással, tenyésztéssel, a kínáló alkalm megragadásával a természetadta kincseket könnyen magunkévá tehetjük.

Tudjuk és tapasztaljuk, hogy a napi szükségletek és igények növekedésével nem tart lépést a jövedelmi források szaporodása, de épen ez kell, hogy készítse az embert újabb jövedelmező gazdasági ágak feltalálására, megteremtésére. Mert az örökös panasz, a folyton másoktól váró segély, előbbre nem viszi helyzetünket. Szerény jövedelmünk magától nem nő meg. A gond és a megélhetés nehézsége hova-tovább mind terhesebbé válik. A család tartása, a gyermekek nevelése, ruházása, iskoláztatása mind olyan gondok, melyek elosztására az erdőőri javadalom csak szűken elég. Ezzel szemben mégis látjuk, hogy kevés azok száma, kik saját erejüket, szorgalmukat sorsuk javítására igénybe vennék. Pedig épen az erdő- és vadörök azok, kiket foglalkozásuk az erdőhöz, mezőhöz köt, kiknek a szabadtermészet kincseit kínálva-kínálja.

Lapunk méhészeti rovatának épen az a feladata, hogy az olvasót figyelmeztesse a természet heverő kincseire s megmutassa az utat, módot, mely szerint e heverő kincsek felvehetőek, értékesíthetőek.

Nincs ma olyan gazdasági ág, mely kevesebb tökebefektetéssel — nincs olyan kereseti mód, mely kevesebb fáradsággal olyan hálás és jövedelmező lenne, mint a méhészet, mert az előállított terméknek, a méznek és

viasznak, mindig biztos piacza van. A méz mint kiváló, egészséges tápszer, a viasz mint nélkülözhetetlen iparcikk mindig vevőre talál.

Úgy, hogy e termékekről is elmondhatjuk azt, a mit a pénzről: »lehet sok, lehet kevés, de elég soha.«

Ha most tekintjük, hogy az erdő- és vadőrök lakásai úgyszólván a méhek terített asztalán vannak, hol millió meg millió virág kelyhében csillog az arany színű nektár, lehetetlen észre nem venni a természet szándékos jóakarátát, segítő szándékát. Ezt látva nem lenne megbocsáthatatlan vétek visszaútasítani a segítő kezét. Vajjon nem érdemli-e meg, hogy nélkülözés legyen osztályrésze annak, ki tapossa a természet kínálta kincseket a helyett, hogy gondosan felszerelné s sorsának javítására használná?

Még ha az embernek magának kellene összeszedgetni a szétszórt kincset, érthető lenne a fásztó munkától való idegenkedés, de az édes anya, a természet ettől is felmentette a mindenben kényelmét kereső embert s rendelkezésére bocsátott a rovar-világ parányi lakóiban, a méhekben olyan hűséges, szorgalmas, becsületes segítő-társakat, melyek élnek, hogy dolgozhasanak s elpusztulnak, ha dolgozni nem tudnak.

E rovarok az embernek adják erejüket, kincsüket, életüket s cserébe csak egy kis szeretetet, egy kis gondozást kívánnak, a mi ugyancsak kevés ellenérték anyagi jólétünk biztosításáért.

Mégis mit tapasztalunk? Azt, hogy édes hazánk földjén nagyon kevés ember él, ki a méhészetet, mint biztos jövedelmi forrást üzné. Egy pár kas méh, egy néhány kiló házi használatra szánt méz; egy kevés rendszeren elkallódó viasz, a mit feltud mutatni a legtöbb méhet tartó gazda. Így nem csoda, ha a méhészet nem fejlődhetik azzá, a mivé kellene: fontos gazdasági tényezővé.

Úgy az országos, mint a helyi egyesületek e téren rendkívül nagy tevékenységet fejtenek ki.

A földmivelésügyi kormányunk pedig elkövet mindent, hogy a méhészetet, melyben rendkívül erős jóléti támasz van letéve, közkedvelté, általánossá, virágzóvá s az illető egyének anyagi helyzetének javítására szolgáló egyik jövedelmi forrásává tegye.

E célból méhészeti szakiskolát tart fenn, hol évenként több ízben tisztán az erdőőrök és erdészeti altisztek teljesen díj- és költségmentes szakoktatásban részesülhetnek.

A méhészeti vándortanári intézménnyel lehetővé tette, hogy a méhészeti teendőkre nézve bárki azonnal felvilágosítást, útbaigazítást, oktatást nyerhet; sőt tudomásunk szerint az erdészeti, altiszti és erdőőri személyzet a berendezési költségeknél még bizonyos mértékű segélyben is részesülhet.

Az erdőőri szakiskolákban a méhészeti teendők a növendékeknek taníttatnak, stb. stb.

Szóval minden eszköz úgyszólván rendelkezésre áll azon célból, hogy a méhészetel bárki is eredményesen foglalkozhassék.

Magyarországon körülbelül 18 ezer erdő- és vadőr

van, kiknek kiváló alkalmuk, megfelelő idejük volna a méhészetel való foglalkozásra s anyagi helyzetüknek érdeke csaknem követeli, hogy e becsületes munkával is igyekezzenek megélhetésükön könnyíteni.

Mindnyájunk saját érdeke követeli tehát, hogy ezen kedvező alkalom és körülmények nyújtotta előnyöket a magunk javára minél megfelelőbben és minél előbb kihasználjuk.

Ezzel egyidejűleg előmozdítjuk a köztalajgyarapítást és a nemzeti vagyon gyarapítását.

A mérgezésről.

Irta: **Harry László**, szakvizsgázott erdőőr, az Országos Erdészeti-Egyesület rendes tagja.

(Vége.)

Ha farkast akarunk mérgezni — ott ahol tényleg van farkas — mondhatnám majdnem biztos sikert érünk a következő módon:

Ha tisztába jöttünk a farkas tartózkodási helyével, illetve járásával, váltóival; egy alkalmas helyet kiszemelünk s oda egy néhány darab (legalább is 8—10 db) juhot hajtunk fel. Némi kis szénát is kell vinni, hogy az állatok pár óráig egy helyben maradjanak, hogy ezáltal, valamint ottmaradt trágyájukkal azon helyen intenzív szagot hagyjanak bátra.

Pár órai ott időzés után a juhokat elhajtjuk onnan, egynek a kivételével. (Lehetőleg a legkevesebb értékűt hagyjuk vissza.) A visszahagyott juhot meg fogjuk s a száját rongyba burkolt vagy kesztyűs kézzel felnyitjuk — és miután nyelvére egy jó kávéskanálnyi strichnint hintettünk — száját pár pillanatig összefogva tartjuk, míg csak az első derme roham nem jelentkezik.

Ez rendszeren ily nagy adagnál pár perc alatt beáll, amikor aztán a juhot elbocsátjuk, mely rövid idő alatt ki fog szenvedni.

Miután pedig az ilyen másodlagos mérgezések nem elég biztosak, a testen itt-ott még behatásokat is tehetünk, amibe szintén strichnint hintünk, vigyázva azonban, nehogy abból itt-ott kívül is hulljon oly csekély adag, a mi arra, hogy a farkast megmérgezze nem, de arra hogy elriassa — teljesen elég.

A rókák mérgezésénél jó eredményt érhetünk el, ha egy kutyát mérgezzük meg. Úgy szintén a bőrétől lefejtett rókák húsa is kedvelt pecsényéje a többieknek.

Azonban itt is mindig szükséges, hogy külön helyeken is bemérgezzük a testet, mivel tisztán csak a másodlagos mérgezésre számítani nem lehet.

Szoktak továbbá mérget tenni a rókák mérgezésére tőröba, dióba, stb. A dió nem ajánlatos, már csak azért sem, mivel szaga nem lévén nehezen akad a róka reá és rendszeren messze elmegy vele, mivel sokáig hengergeti, mielőtt össze roppantaná. De még veszélyes is, mivel egy arra járó gyermek, sőt ember is — ha megtalálja — felveheti, s rendes szokás szerint a fogával törheti meg.

En részemről a róka mérgezésénél nagyon szép eredményeket értem el a következő móddal, s azt bárkinek is igen ajánlhatom.

Tepertyűből, melyet előbb összegyűrok, hogy összeálló legyen — gombócokat csinállok és ezen gombócokba teszem a mérget, jól vigyázva, hogy rajta sehol nyílás ne maradjon, vagy a mérge beöntése alkalmával abból kívül egy szem se juthasson. A gombócokat egyenként külön papírba csomagolva (lehetőleg tiszta papírba) és egy papírzacskóba jókora adag mérgezetlen tepertyűt téve, elindulok az erdőre vagy arra a helyre, ahol mérgezni akarok.

Mikor a falúból kiérek, előveszem a mérgezetlen tepertyűt és abból minden 5—10 lépésre elhullatok egy szemet. Ha azután arra a helyre érek, ahol a mérgezést már megkezdhetem, egy gombócot kipakolva leteszem a hóra és útamat tovább folytatom, állandóan hullatva a tepertyű szemeket. Két-háromszáz lépésre, vagy ha a terület nagy, még távolabb ismét leteszek egy gombócot és ezt így folytatom míg csak a gombócokból tart.

A róka azonkívül is előszeretettel követi az ember nyomát, ha meg éppen a tepertyű szemekkel behullott nyomra reá akad, az nagy csáberőt gyakorol reá s követni fogja a nyomot. Megtörténik, hogy az első néhány szem tepertyűhöz nem nyúl, de miután látja, hogy tovább is mindenfelé tepertyű van, körülbelül így okoskodhat: Itt egy ember ment, a ki a zsebében tepertyűt vitt; ám a zsebe lyukas volt / a tepertyűszemek kihullottak; mért ne ehetném én ezt meg? És meg is eszi; az elsőbket óvatosan szagolgatva vigyázva, de hovatovább mindig bátrabban, úgy hogy mikorra a mérgezett galuskához ér, minden gyanuja eloszlik s azt egyszerűen bekapja.

Ami aztán rá nézve — ha egészben lenyeli is — baj, de ha ketté harapja még nagyobb, mert a parázsabb nitricum egyszerre a nyelvére ömlik, s már a gombócot hiába löki vissza a szájából, mert az ő nótáját már elhedegülte szent Dávid.

Ezért jobb a strichuin nitricum, mert a lágyabb és tapatóbb sulfuricum vagy hydrochloricum esetleg oda ragadhat a tepertyűhöz s így sikerül a rókának kilöknü a nélkül, hogy nagyobb darab mérge a nyelvére ömlene.

Ezzel kapcsolatosan a rókának a csalafintaságáról és furfangosságáról akarok egy megtörtént esetet elmondani:

Egy esetben mérget tettem majorság csontba, s egy darabot künn hagytam az erdőn. Másnap reggel a havon láttam hogy a róka ott járt, a csontot körüljárta, sőt le is ült mellette, de hozzá nem nyúlt.

Más alkalommal sült csirkét vittem elemózsiának s azt az erdőn elfogyasztva a csontokat eldobáltam, de közéjük oda löktem a multkori mérgezett csontot is.

Másnap reggel ott feküdt a róka!

E két esetből azt lehetne következtetni, hogy első éjjel nem bántja a kített holmit, s csak ha bizalommal van iránta — falja fel.

En azt hiszem, hogy nem ez az oka, hanem a róka körülbelül azt gondolta magában: »Ezt az ember ette, tehát én is bátran megehetem!«

Végezetül még csak annyit akarok megjegyezni, hogy úgy a mérgezéshez, mint a lőrbehogáshoz, vagy általában bármely más vadászati irtási módnál a legfőbb a türelem. A kinek türelme nincs, ne is fogjon ilyesmire.

Ha az első pár kísérlet nem sikerült, az ne vegye el a kezdő embernek a kedvét, hanem újabb türelemmel és több furfanggal felfegyverkezve folytassa kísérleteit s meg fogja látni, hogy az eredmény nem marad el.

Kitüntetés és kinevezés.

A hivatalos lap f. évi február 1. számában az alábbi legfelsőbb kitüntetést olvassuk:

»Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére Binder Antal nyugalmazott főerdőrnek, sokévi hű és hasznos szolgálata elismerésül, a koronás ezüst érdemkeresztet adományozom.«

Kelt Budapest, 1907. évi január hó 6-án.

Ferencz József s. k.

Zichy Aladár gróf s. k.

A Thonet Testvérek hunkóczi uradalmánál alkalmazott Janich Sándor erdőőr, nevezett birtokos II.-od oszt. erdészszé nevezte ki.

Figyelmeztetés. Felhívjuk t. olvasóink figyelmét a Faragó Béla zalaegerszegi magkereskedő hirdetésére.

Előfizetések nyugtázása.

1/4 évre (1 koronát) fizettek a következők:

Juhász József (82)*, Argyelan Tanaszie (64), Matkovics Vilmos (67), Egri főkáptalan urad. erdőhivatal (74), Székely Ferencz (76), Pohly Géza (78), Antalfy Károly (82), Gawra János (83), Dávid István (96), Decsov György (99), Pintyili László (109), Orosz Ferencz (111), Borsos Sz. Sándor (112), Schweiger Alajos (124), Finta Lajos (127), Csank István (132), Zemplenyi Mihály (134), Nezei György (135), Böhm István (136), Hauptvogel Ignác (139), Witt Sándor (140), Bábindeli Márton (141), Rehák Géza (142), Kosztrober Sándor (145), Apáti Adolf (146), Tomásevics Szvetozár (151), Tomásevics Jeremiás (152), Somogyvári József (154), Hajduk János (155), Dénes József (161), Harry László (165), Jenei András (166), Keresztény István (168), Kincses József (171), Tamás Mihály (174), Pfeilmayer Lajos (177), Ormosi Ipoly (178), Tamás János (179), Vozdánsszky József (180), Véber Gyula (181), Kéray István (182), Vozdánsszky János (183), Takács László (184), Birósz József (185), Kovács Albert (186), Lázár György (187), Váradi József (188), Szántó Antal (189), Bedő Ferencz (191), Barényi Géza (192), Paulovics Mihály (193), Draguleszku Mihály (197), Kamber Béla (201), Kornya Vazul (203), Beszeda János (210), Szűcs József (213), Kovács János (220), Jancsovics Vidor (222), Nagy György (227), Pleidell Zsigmond

* A név mellett álló szám, mely a címzalagon is fel van tüntetve, az előfizetési napló folyó száma, melyet az előfizetés megújítása alkalmából kérünk **okvetlenül a szelvényen kitüntetni**, hogy a lap rögtöni szétküldésében fennakadás ne történjék.

(231), Bernáth Kálmán (232), Majlik János (233), Frey Henrik (237), Babó Tivadar (243), Földi Antal (248), Lehoczky Imre (249), Gangyi József (252), Pölöskei József (277), Szekudrovits Ede (280), Hausner Ede (282), Kovács Miklós (289), Ferenci Zsigmond (290), Schleichart Nándor (291), Berindán Vilmos (294), Hampricht Mihály (295), Korbelyi János (303), Szedelényi János (331), Kiricsi János (334), Czettele Frigyes (336), Mottl Rezső (341), Dasidó György (346), Szulik Frigyes (358), Popolezi Lajos (367), Zadránszky Jakab (368), Zerkó Ferencz (371), Dietrich Richard (373), Galucz Gábor (384), Szőke Sándor (387), Keszelnborn János (389), Kalmár Menyhért (391), Huber Antal (395), Csiki György (402), Prikkel Lajos (403), Pritzl János (404), Márton János (408), Parák Márton (413), Orbán János (417), Halbaksz Andor (419), Kelemen József (420), Széles Gábor (421), Palkó Mózes (429), Zahoránszky Antal (432), Uluiczky Jenő (433), Mráz Marcell (435), Osváth János (436), Bohus Károly (443), Schweitzer Antal (453), Horváth Gábor (454), Kun József (455), Nemcsok József (469), Kocsey György (474), Orbán Károly (482), Szatoris Manó (488), Bakonyi György (498), Vetró Mátyás (508), Kovács Pál (515), Gál János (523), Maár Károly (524).

(Folytatjuk.)

Pályázati hirdetés.

A krassói erdőrésztársaság istvánhegyi erdőgondnokságánál alábbi javadalmazással egybekötött erdőőri állás azonnal betöltendő. 840 korona évi fizetés, szabadlakás és fűtés, egy esetleg két tehénnek való legelő és szükséges kész széna, bejelentett és befolyt erdőkárokból $\frac{1}{3}$ rész. Pályázóktól erdőőri szakvizsga, magyar és román nyelvnek bírása, és orvosi bizonyítvánnyal igazolt ép erős és egészséges testalkat megkívántatik; az erdőkihasználás gyakorlati ismertetésben jártas egyének előnyben részesülnek.

Folyamodványok alólírt erdőgondnoksághoz küldendők.

Istvánhegy, 1907. évi február hó 3-án.

Krassói erdő-résztársaság
istvánhegyi erdőgondnoksága.

Ny. 11. 1-*

Pályázati hirdetmény.

Alulírott m. kir. erdőigazgatóság kerületében egy II-sod osztályú erdőaltiszti (erdőőri) és kinevezés esetén egy I-ső illetve II-sod osztályú erdőlegényi állásra pályázat nyitattik.

A II-sod osztályú altiszti állással 600 korona évi fizetés és 100 korona személyi pótlék, természetbeni lakás vagy annak hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített illetmények, — az erdőlegényi állással 500 illetve 400 korona évi szegődménydíj, természetbeni lakás vagy ennek hiányában törvényszerű lakbér és egyéb rendszeresített mellékilletmények vannak összekötve.

Az altiszti (erdőőri) állásra pályázók felhivatnak, hogy az 1879. évi XXXI. t. cz. 37. §-ában követtelt szakképzettségüket, — az államerdészeti szolgálatba ujonnan belépni kívánók ezen felül ép és erős testalkatukat, különösen jó látó, beszélő és halló képességüket kincstári erdészeti orvos, megyei főorvos, vagy honvédtörzsorvos által kiállított bizonyítvánnyal, — továbbá életkoruk és illetőségükről tanuskodó anyakönyvi kivonattal, végül eddigi szolgálatukat és annak eredményét, nemkülönbben a hivatalos magyar nyelvnek szóban és írásban való helyes birását igazoló okmányokkal felszerelt és sajátkezűleg írt kérvényüket előljáró hatóságaik, esetleg az illető járás politikai hatósága útján f. évi február hó 22-ig alulírott erdőigazgatóságnál nyujtsák be.

Lugos, 1907. január 31.

M. kir. erdőigazgatóság.

E. 12. 1-*

Ingyen és bérmentve

küldöm kívánatára erdei és gazdasági magvak.

csemeték, gyümölcs - vadonczok és fák, valamint rózsza, virág, füzdugványról és fajburgonyákról szóló

FŐÁRJEGYZÉKEMET.

FARAGÓ BÉLA

csász. és kir. udvari szállító.

Magyar magpergető gyára Zalaegerszegen.

Ny. 13. 1-*

Gyümölcsfa-csemetékkal nagyban

faiskolák létesítésére, gazdasági egyesületeknek nagy mennyiségben, jól és jutányosan szolgálhatok.

Nagyobb szükségleteknél különleges árajánlatokkal készségesen szolgálók. — Készlet 1 éves átültetetlen és 2 éves átültetett:

több $\frac{1}{2}$ milliónál **alma** — valódi vadalma
közel $\frac{1}{2}$ millió: **körte** — > vadvadkörte
cca. $\frac{1}{4}$ > **birs** — dugványcsemeték

cca. $\frac{1}{4}$ millió **Mariannaszilva** — dugványok

> $\frac{1}{4}$ > **Myrabolana** és **szilva**

> $\frac{1}{4}$ > **Meggy** és **cseresznye**

100.000 db kajszin, mandula és őszibarack. — Készletben **gesztenye** és **gleditschiafák** ezerszámmra.

vannak továbbá nagy mennyiségben sorfák, különösen

Árjegyzék. dúsan illusztrált, kívánságra ingyen.

Mühle Vilmos, faiskolák,
cs. és kir. udvari szállító
Temesvár.

Ny. 2. 4-*

SCHERTER TIVADAR

előbb PAUSENBERGER

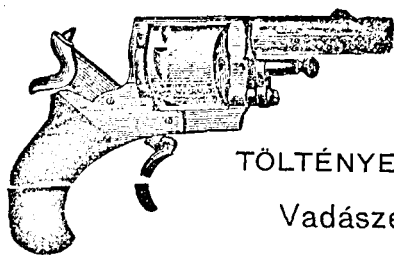
VASKERESKEDÉS

Temesvár-Belváros,
Hunyadi- és Jenő herceg-utca sarkán.

Telefon 499.

Legnagyobb választék Vadász-, Madár- és Flaubert-
fegyverekben, Forgópisztolyok, Browning-ismétlő

pisztolyok, Flaubert-pisztolyok.

AMERIKAI
LÉGFEGYVEREK

TÖLTÉNYEK és SERÉT

Vadászeszközök.

Ny. 5. 4-*

KOLARITS NÁNDOR

Első délmagyarországi egyenruházati intézete
és férfiruha műterme

TEMESVÁROTT

szállít legjobb **egyenruhát,**
egyenruházati cikkeket és polgári ruhát
előnyös feltételek mellett.

Ny. 4. 4-12

SORFÁK.

Erősebb fákbani nagyobb szükségletnél speciális aján-
lattal állok szolgálatra, — különösen

Acer, Gesztenye, Gleditschia, Fraxinus,
Maclura, Quercus, telt Crataegus, Robinia
stbi-ből.

Mühle Vilmos, faiskolák,
cs. és kir. udvari szállító **Temesvár.**

Ny. 3. 4-*

BCU Cluj / Central University Library Cluj

BLUM ÉS TÁRSA

ELSŐRANGU EGYENRUHÁZATI INTÉZET

BUDAPEST IV, Kossuth Lajos-utca 14/16. sz.

Mesteri szabású, izlésteljes csinos kiállítású
erdészeti és erdő altiszti egyenruhák

nemkülönb felszerelési cikkek szállítására.

Ezen lap előfizetői által nálunk rendelt cikkek számlaösszegéből 1 1/2 %-ot adunk át a fentebb ter-
vezett erdőaltiszti alap javára.

Hivatalos úton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt — a betekinthető számos
elismert nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére
hoztuk kivitelbe.

Polgári ruhák

a legújabb francia- és angol-divat szerint, szinte jutányos árban készíttetnek. Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem
vágó cikket készséggel beszerzünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet
fordítunk.

Kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részlet-
fizetési megrendelési ívet. — Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz
kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel:

BLUM ÉS TÁRSA

Szereb kir. udvari szállítók.

6 cs. és kir. Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságú földmivvelésügyi
Minisztérium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha szállítói.
Az »Országos Erdészeti Egyesület« rendes tagjai.

E. 6. 4-*